

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Felolós szerkesztő: Dr. Kiss Pál.
FELELŐS SZERKESZTŐ TELEFON-SZÁMA: 63.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Dessewffy-tér 7. szám alatt

Telefon szám 124.
Hirdetéseket díjszabás szerint közlünk.

A kiadóhivatal vezetője:
Réthy László.

A zsidók és a politika.

Makó, jun. 18.

A magyar zsidóság hazafiságában soha nem kételkedett senki. Nem is kételkedhetett, mert hiszen a magyar zsidó különösen a nagy időkben nemcsak hazafias gondolkodásának adta tanujelét, de a történelem tanúsága szerint életét és vagyonát is feláldozta e szeretett hazáért.

Az újabbkori zsidónak hazaszeretete azonban nem olyan, mint volt a nagy időkben, mert az a mindenkori kormány imádásában, aulikus magatartásában merül ki. Ezért már mintegy közmondássá vált, hogy a magyar zsidó mindig kormánypárti.

Arra, hogy mi most kis terjedelmű lapunkban a zsidók politikájával foglalkozunk, ez impulzust az adta meg, hogy egy Pozsonyban megjelenő zsidó hitfelekezeti organumból, melynek címe: „Ungar-laendische Jüdische Zeitung“, 100 példányt küldtek be hozzánk, mely vezércikkében Tisza István mérelytelével foglalkozik és arra kérnek bennünket, hogy e lapot zsidó polgártársainknak osszuk ki azért, hogy belátva politikai magatartásuk helytelenségét, felhívjuk őket a függetlenségi pártokkal való együttérzésre.

Meg kell jegyeznünk, hogy a pozsonyi zsidóság nagy intelligenciájánál, hazafias gondolkodásánál fogva már a 48-as időkben is irányítója volt a magyar zsidóság politikai életének. Az említett német lap vezércikkének címe egy angol mondás, mely annyit jelent, hogy: „Ez a világ legnagyobb látványa“. Az egész közlemény izzó hazafiságtól van áthatva, melyet minden zsidó polgártársunknak el kell olvasnia. És ha elolvassák, bizonyára változtatnak mostani helytelen politikai felfogásukon. A lap megszerzése igen könnyű, mert azt szerkesztőségünkben mindenki ingyen megkaphatja.

Arra nézve, hogy bebizonyítsuk, miszerint zsidó polgártársaink mai politikai magartása nem helyes, e német nyelvű lap vezércikkének hatása alatt néhány rövid vonásban párhuzamot vonunk a múlt zsidó emberének és a jelen zsidó polgárának politikai, illetve hazafias magatartása között.

A mai zsidóság ugyyszólván elfelejti multját, régi tradícióját, mely szerint ő tulajdonképen szabadság szeretetre született nép és alig van a föld kerekén nemzet, melynek ősei több szabadságharcot vívtak volna, mint a zsidók. De nem kell elkalandoznunk a régi történelem homályában. Állításunk igazságát számtalan példával tudjuk bizonyítani 48-iki szabadságharcunkból is.

A nagy Löw Lipótra még éléken emlékszik minden hazai zsidó. Ez az ember tábori lelkész volt 1848-ban és Dunántul, Fapa városában a nyilt piactéren magyar nyelven harcba szólította fel a zsidókat, miért aztán később Kufstein várába zárták. Mikor a börtönből kiszabadult, akkor, mint szegedi rabbi, lapjában évtizedeken át szolgált a függetlenségi eszmét.

De vegyünk egy még köp példát Makóról is. A 48-as időkben Makón az egész világ előtt még ma is nagy hírnévnek örvendő Ulmann Salamon volt a rabbi. E férfinak h-mvai a makói zsidó temetőben pihennek és sírját még ma is sokan látogatják kegyeletből úgy a haladó, mint a haladás ellenségeivé szegődött zsidók.

Mikor 1848-ban Kossuth Lajos Makón járt, a mostani püspöki rezidenciában megjelent nála a zsidóknak e büszkesége: Ulmann Salamon. Megáldotta Kossuth Lajost és az isten áldását kérte munkájára, messze kiható terveire.

De nemcsak ezek képezik bizonyítékait a régibb zsidók hazafiságának. Hiszen talán még nem felejtette el senki, hogy 1848-ban Zentán és Szent Tamás mellett, valamint Izsaszegnél a zsidóknak ezrei vérzettek el a csatamezőn. Vagy elfelejtették már a zsidók azt, hogy Hajnau, a bresciai híéna, ugyancsak egy millió forint büntetéssel sújtotta a zsidókat hazafias magatartásukért.

Minden a mellett bizonyít, hogy a mai zsidóság legtöbbje elfeledte a multat, megtagadta régi tradícióját. Odaszegődik a mindenkori kormány mellé, akár helyes, akár nem az annak politikája.

Még bizonyos hálátlansággal is kegytelenek vagyunk a mai zsidóságot megvádolni, anélkül, hogy bennünket valaki is az antiszemitizmus vádjával illethetne. Itt vannak például az 1894-ik évben kelt liberális törvények: a polgári há-

zasság és a recepció. Kik adtak ezeknek életet? Nem-e függetlenségi párt, melynek élén akkor is Justh Gyula rendezte az obstrukciót e liberális törvényekért. Mivel hálálták meg e liberális törvényeket a zsidók? Azzal, hogy folyton azokat a kormányokat támogatják, melyek minden liberális haladásnak, az emberi jogok kiszélesítésének, a népszabadságnak elnyomói.

Miért volt hát különb a 48-as idők zsidó polgára, mint a mai? Hiszen az akkor még emancipálva sem volt. Ma, a teljes vallás egyenlőség korában, miért ölti magára a zsidó minden áron az alárendeltségnek, a rabszolgaságnak kényszerzubbonyát? Vagy talán éri,

hogy a Lukács és Tisza-féle erőszak folytán úgy is eljön nemsokára a rabszolgaság ideje? Azért már előre gyakorolja magát a rabszolgaság bíncseinek viselésében?

Ma a szövetség ellenzék még mindig csaknem azokért küzd, melyekért Kossuth Lajos harcolt és a melyért fegyvert fogott a nagy Löw Lipót és imát mondott annak valóra válásáért a másik makói korifeus: Ulmann Salamon.

Ugy látszik, hogy a mai zsidó hűtlen lett ősei felfogásához. Ez pedig soha sem volt és nem is lehet a szabadságszerető zsidó néplelek sajátsága, mely előtt mindenkor kalapot emelt még a zsidó gyűlölő világ is.

A makói mungók.

Hogy tudnak hazudni!

A kormány félhivatalosában, a „Magyar Nemzet“ című újságban olvassuk a következő épületes közleményt:

Tisza István gróf, a képviselőház elnöke Makóról a következő táviratot kapta:

A magyar parlament munkaképesse tétele érdekében oly páratlanul tiszteltreméltó hazafias áldozatkészséggel és kiváló sikerrel folytatott nagy küzdelme alkalmából a legbensőbb hazafias hálától eltelt szívvel köszöntjük Nagyméltóságodat, nagyjaink között a legnagyobbat. Tesszük ezt e pillanatban, midőn Makó város piacán az ellenzék megunt közhelyeit dörogve, hatástalanul iparkodik lángbaborítani a józan közvéleményt. Makó város nemzeti munkapárti lakossága.

Szóval a makói mungók üdvözlik Tiszát, az ő nagyjaik legnagyobbját, sikernek mondják azt a sok gazságot, amit véghez vitt Tisza s hálát adnak érte.

Am az üdvözlés ellen semmi kifogásunk se lehetne. Elvégre is senkinek az izléséhez — vagy higgyük, amint ők állítják, a meggyőződéséhez (?) — senkinek semmi köze, még akkor se, ha most azok üdvözlik Tiszát, akik 1905-ben sokkal kisebb törvénysértés-

ért, mint a mostaniak — feszítsd meg-et kiáltottak rá! — De hát, mint tudjuk, akkor hamarosan lecsuszott Tisza a hatalomról, most még még hatalmon van. Ha most se volna már hatalmon, akkor a makói mostani Tisza-üdvözlők is — Justh Gyulához adresszálták volna ezt a fenti sürgönyt. Mert sok embernél — hisz tetszik már tudni — a politikai morál egyedül abban áll, hogy csak a hatalmon ülőt kell üdvözölni mindig. Aki nincs hatalmon, elföttök az semmi. Mert — tetszik tudni — attól semmitse várhatnak.

Nem volna szavunk az üdvözléshez, mondom, de rá kell mutatnunk arra a bődületes hazugságra, melyre csakis a mungókoponya képes.

Csaknem ordít e táviratból az a hülye hazugság, mely azt mondja, hogy Makó piacán az ellenzék vasárnap délelőtt hatástalanul beszélt a józan közvéleményhez.

Makó népét hívjuk biznysággal arra, hogy micsoda szemeszédett tudatos hazugság ez az állítás.

Mungók is látták, hiszen a tömeg szélén ott láttunk belőlök kullogni hat darabot, hogy soha Makó főterén nem volt még együtt anynyi nép, mint ezen a népggyűlésen

Van szerencsém a mélyen tisztelt vásárló közönséget értesíteni, hogy úgy a „FÖTÉTRI“ valamint a „TULIPÁN“ fiók

üzletem áthelyezése miatt

folyó évi május és junius hónapokban az eddigi szigoruan szabott áraimból

10 százalék engedményt nyújtok.

— — Kiváló tisztelettel
NEUMANN ZSIGMOND.

volt és a makói nép soha még annyira nem lelkesült a függetlenségi párt mellett és nem háborgott a mungó horda ellen, mint éppen ekkor!

Miért nem próbálták meg ellenpróbatéval ezek a mungó hazugok, hogy mint érez ez a nép? Miért nem mertek csak egyetlen egy szót közölni szólanival?

Mi is azt mondjuk, bölcsen tették, hogy hallgattak, mintha fűben lettek volna. Mert minden további izgatás nélkül szétszedte volna ez a mungó-gazságok miatt elkeseredett hazafias és becsületes tömeg Makó város minden mungóját!

Hát nem látták ezt, amit legalább 12 ezer ember látott? Hát ennyire siketek, vakok már a makói mungók? Vagy hát a mungó erkölcsöz ennyire hozzátartozik már a — hazudozási kedv, hogy természetükké lett?

Hát igazán nem volt hatás, mungó-ténysurak? Miért nem mondták ezt ott vasárnap, a népgyűlésen? Mert ha az ellenzék hatástalanul agitált, ez csak azt jelenti, hogy bizonyára az önk felszólalása kellett volna — hatást.

De még milyen hatást! Örökké éreznék a mungó koponyák! Most nem tudnának még csak — hazudozni se!

Gépfegyverek a Ház előtt.

Justh és az ellenzék rendőrök között.

A rendes megszokott kép. Katonáság erős gyűrűje veszi körül a parlamentet.

A megszokott képet csak az teszi kissé változatossá, hogy még több katona, rendőr és szuronyos csendőr van kivezényelve. Tízéket század gyalogság ölelte körül átförhellen gyűrűként s a parlament előtti téren állott készenlétben. Minden huszár a lova mellett, készen a parancsra, hogy minden pillanatban a polgárság ellen vonuljon. Az egyik bejáró árkádja alatt négy apró öszvér húzódik meg, elrejtve a gyakorlatlan szem elől. A lovak hátán enyves vászonnal letakart podgyász, a gépfegyver, amely egy pillanat alatt a lövedékek százaival tudja elárasztani a veszélyeztetett helyeket. Egy osztály van kirendelve, a mely négy gépfegyverből áll, de egy ilyen osztály elég arra, hogy egy perc alatt az utcákba szorult százait leterítse.

Az ellenzéki képviselők már kora reggel megjelentek a történelmi nevezetességűvé vált *Országház-kávéházban*.

Fél 10 órakor Justh Gyula kiadta a jelszót:

— Menjünk!

A képviselők fizettek és egy csoportba verődve Justh, Apponyi és Károlyi Mihály gróf vezetésével megindultak a parlament felé. Lassan, méltóságteljesen haladt az ellenzéki képviselők csapata, követve az érdeklődők százaitól, akik

szüntelen harsogó kiáltásokkal tüntettek mellettük.

— Eljen Justh! Eljen Apponyi!

Az ellenzéki képviselők csoportja csak a parlament előtt levő villanyos megállóig juthatott. Mikor az ellenzéki képviselők a kordon bejárójához értek, Gersich felügyelő Justh Gyula elé állott és így szólt:

— Kegyelmes uram! Parancsom van arra, hogy azokat a képviselőket, a kik erre az ivre fel vannak jegyezve, ne bocsásson be a parlament épületébe.

— Micsoda beszéd ez! — kiáltották az ellenzéki képviselők. — Kik vagyunk mi?

— Micsoda jegyzékről beszél ön? — kérdezte Justh Gyula a rendőrfelügyelőtől.

— Halljuk a proskribáltak névsorát, — kiáltotta Maczky Emil.

Majd Justh Gyula az ellenzékiek élén állva így szólt:

— A leghatározottabban és ünnepélyesen tiltakozom az erőszak ellen. Én azt látom, hogy nemcsak képviselői jogaink vannak durván megtámadva és nemcsak mentelmi jogunk van megsértve, hanem a büntető törvénykönyvbe is beleütközik az az eljárás, amelyet itt tanusítanak. A jogainkkal szembehelyezett erőszak ellen tiltakozom!

— Ismét zártkörű munkapárti értekezleten döntenek a nemzet sorsa felett, — mondotta Szmracsányi György.

— Gyerünk a néppárti körbe, — mondotta Rakovszky István.

A képviselők erre megfordultak, és csapatosan elvonultak a Ferenc József-rakparton levő néppárti körhelyiségbe.

Tisza István gróf az ellenzéktil mentes ülést fél 11 órakor nyitotta meg.

Lukács László miniszterelnök királyi kéziratot tartva kezében, kérte annak felolvasását.

Mihályi Péter jegyző felolvasta a királyi kéziratot, amelyvel a király az országgyűlés első ülészakát berekeszti, egyszersmind a második ülészakát holnapra összehívja.

A „Csanádmegyei Tüzlőtő Szövetség“ válsága.

A „Csanádmegyei Tüzlőtő Szövetség“ 1897. évi augusztus hó 15-ikén történt megalakulása után, nagy lelkesedéssel látott munkához, hogy fejlessze a tüzlőtői ügyet, tökéletesítse a már meglévő tüzlőtői testületeket és minden községben mozgalmat indítson önkéntes tüzlőtő egyletek alakítására, azt vezesse és a lehetőségig szervezze.

Nehéz volt a feladat, mert még csak Földeákon, Apátfalván, Csanádpalotán, Pitvaroson és Makón volt önkéntes tüzlőtőség, a megye többi községekben tüzlőtőségéről, tüzlőtőszervezetről szó sem volt.

Azonban a szövetség elnökének, dr. Návay Lajos akkori megyei főjegyző, később alispán hata-

tós támogatása, üdvös rendeletei — melynek érvényt is tudott szerezni — a meglévő egyesületek lelkes vezéreinek fáradságot nem ismerő tevékenysége megküzdött és leküzdötte a nehézségeket.

Később 3 éven át Battonyán tüzlőtői tanfolyamot rendezett a szövetség Marton Lajos ottani parancsnok megyei tüzlőtőfelügyelő vezetésével, melyen csaknem minden községből vettek részt a községek költségén.

Szervezte lett a tüzlőtőszervezési felügyelőség, a főispán által kinevezett 1 vármegyei és 3 járási tüzlőtőfelügyelő állott a tüzlőtőszervezési felügyelőség alatt, akik községről-községre járva helyszíni vizsgálatokat tartottak.

Részt vett irányítólag a vármegyei építkezési szabályrendeletnek megalkotásánál tért hódítva a parancsnokok és járási tüzlőtőfelügyelők részére.

Versenyeket rendezett, hogy ezzel buzdítsa az egyleteket tagjainak minél nagyobb kiképzésére.

Már teljes reménnyel voltunk tüzlőtőszervezésünk felvirágoztatását illetőleg, de csalódtunk!

A lelkesen megalakult egylet az előjáróságok általános nem törődősége, a lakosság rideg közönye és anyagi erők hiányában vagy megszűnt, vagy nem működik és csak papíron van meg.

Végtelen fájdalmas ezt látni nekem, aki eljártam a battonyai és dombegyházi önkéntes egylet alakítása érdekében, személyesen megalakítottam a tornyai, kisiratosi, kevermesi, sajtyéni, kövegyi, kis-királyhegyesi, alberti, ambrózfalvai, nagymajláthi és lelei önkéntes egyleteket és láttam, mily szívesen, mily ambícióval, mennyi lelkesedéssel álltak sorainkba.

Az évenként megtartatni szokott megyei tüzlőtő szövetség tisztí gyűlésén panasz panaszra halmozódik, a lelkesedés lohad, az elkeseredés fokozódik, sőt már kitörés előtt áll.

Mi okozza mind ezt? a közöny a közigazgatás részéről a tüzlőtőszervezés iránt, s az anyagi erők hiánya.

A tüzlőtő szövetség, mely határozottan, üdvösen és sikeresen működött évek során a köz érdekében, feloszlás előtt áll.

Igazán érthetetlen, hogy lehetett a dolgot eddig engedni? vagy nem-e kötelessége lett volna a törvényhatóságnak vagy megye kormányának idejében gondoskodni, tárgyalni, intézkedni, hogy a bajok szanáltassanak és a szükséges összeg betereztessék, rendelkezésre bocsájtassék.

Megfoghatatlan, hogy nem lehet érvényt szerezni az 1888 évi tüzlőtőszervezési kormányrendeletnek, a vármegye ön alkotta tüzlőtőszervezési szabályrendelet és építkezési szabályrendeletének.

Felkérem az alispán urat, ki egyben a szövetség elnöke is, tegyen meg mindent ez ügyben és nyújtson garantiát a bajok orvoslása, kellő anyagi támogatás megszerzése iránt. Felkérem a t. tör-

vényhatósági bizottsági tagok figyelmét ez ügyre, kérve egyben b. támogatásukat.

Amennyiben jogos és méltányos kérelme elintézetlenül maradna, úgy kénytelen erős elhatározásához híven a szeptemberben megtartandó tüzlőtő szövetség évi közgyűlésén a feloszlást kimondani, a mit követ a vármegyei és járási tüzlőtőfelügyelők lemondása és az eddigi önkéntes egyletek feloszlása.

Mint egyike azoknak, kik a vármegyei tüzlőtő szövetség megszűlésénél részt vettem, nevelésénél közreműködtem, kötelességemnek tartottam nehéz betegségemben a jóakaratu támogatást kérni, orvoslásért eszedezni, nehogy temetésénél is közre kelljen működni.

Csanádpalota, 1912. jun. 17.

Kovács József
járási felügy. parancsnok.

Szerencsétlenség.

Sertéskereskedő balesete.

Egy alkalommal már irtunk arról, hogy a makói lovak nincsenek az automobil járathoz szokva. Ugyanakkor elmondottuk azt is, hogy jó ideig célszerű lesz az automobilal, ha kocsik jönnek szembe, lassan haladni, nehogy ettől az ördögi masinától a lovak megijedjenek és emberi életben vagy azok testi épségében kárt tegyenek.

Mintha jóslásunk teljesült volna. Az első szerencsétlenség már megtörtént.

Az eset maga a következő: Tokai Ferencnek valami dolga volt Papp Lajos Szegedi-utcai sertéskereskedővel, ezért kocsit küldött érte este 7 órakor a lakására.

Papp Lajos a hívásnak, dacára, hogy már nem volt szándéka hazulról eltávozni, engedelmességet. Felült Tokai Ferenc kocsijára, melybe két fiatal csikó volt befogva.

Mikor az ülésen elhelyezkedett, a Szegedi-utcán vágatott végig Abelesz József automobiljával. Ettől a lovak megijedtek és elragadták a kocsit. A színházig rohantak. Itt felborult a könnyű kocsik. Kiesett belőle Papp Lajos és eltört a karja.

A súlyosan sérült embert az első orvosi segélyben részesítették: Paku Imre dr. városi főorvos, Diósszilágyi Samu dr. és Szűsz Ferenc dr. orvosok.

E szomorú eset kapcsán csak megismételjük a multkor elmondottakat és a rendőrhatalóságnak figyelmébe ajánljuk, hogy az automobil közlekedést a polgárok életbiztonsága és testi épsége érdekében szabályozza.

Aki eredeti KÖBANYAI gyári töltésű jó és tiszta sört öhajt inni, forduljon Iritz Sámuel céghez.

ÉRTESITEM a tisztelt KERESKEDŐ, VENDÉGLŐS és ITALMÉRŐ urakat, hogy mindenféle minőségű, közönséges és finom tiszta szeszmentes pálinkák, valamint **rumok és tea-rumok** és mindenféle **liquörök** legelőnyösebb beszerzési forrása

Iritz Sámuel özv.
cégnél **M A K Ó.**

Találka tanukkal.

Eva asszony önértete.

Pikáns ügyet tárgyalt a szegedi tábla.

Riesz András 22 éves kulai gazdalogény a község hódítóbb gavallérai közé tartozott. De mert a falusi erkölcsök olyanok, hogy pozitív eredménynyel csak a fiatal és kevésbé fiatal menyecskekénél lehet udvarolni, tehát ő Kaltner Simonné körül próbálta ki hódító mivoltát. Vállalkozását a sokat idézett siker koronázta, Kaltnernek egy táncmulatság után végre kapitulált és Riesz Andrásnak megengedte, hogy az éjszaka diszkrét sötétségben látogatást tegyen önánál.

A nagy boldogság nem fért a hódító legénybe, aki boldogan mesélte el két barátjának, hogy estére randevuja van a szép Kaltnernéval. A barátjai azonban sokkal szilárdabbnak képelték Kaltnerné hitvesi hűségét, semhogy hitelt adtak volna a dícsérvésnek.

— Ha nem hiszitek, jertek el! Győződjétek meg róla! — mondotta a hódító legény és magával vitte a két jóbarátot a menyecske lakásáig. Itt bemászott előtük az ablakon és egyenesen Eva asszony ölébe karjaiba omlott. Az udvaron maradt két cimpora talán nagyon csiklandósnak találta a jelenetet és hangosan nevetni kezdtek. Ezt meghallván a nő, kirugta indiszkrét lovagját az utcára, sőt még fel is jelentette magánlakásértés miatt.

Mivel azonban a tanuk igazolták, hogy Eva asszony önként engedte be az ablakon udvarlóját, a törvényszék fölmentette Riesz és a fölmentést a tábla is helybenhagyta.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár. Junius 19. Szerda. Római kat. Falc. Julia Gör. kath. Hiláron a. — Nap kél 4 óra 3 perccor, nyugszik 7 óra 58 perccor.

Időjárás. A budapesti meteorológiai intézetnek Makóra érkezett jelentése szerint a következő időjárás várható: Száraz idő várható hőemelkedéssel. Sörgöny-prognózis: Melegebb, elvélve csapadék. Déli hőmérséklet: 18,6 Celsius.

— **Helyszini szemle.** A kereskedelmi miniszter e hó 26-án délután 3 órára rendelte el a Makó-Csanádpalotai törvényhatósági közút felülvizsgálására vonatkozó helyszini szemlét, melyen a vármegyét Vertán Endre képviseli. A helyszini szemlére az érdekelteket a polgármester hívja meg.

— **Lemondás.** Dózsa Sámuel dr. ki eddig nemcsak mindenki megelégedésére, de a tanügy javára töltötte a közösi iskolaszéknek az elnöki állást, mint sajnálattal értesülünk, lemondott erről az állásáról.

— **Végleg elutasítva.** Sokszor irtunk már Rankl József felebbézéséről, ki a X. kerületben megéjtelt városi képviselőválasztás ellen, nemkülönben Espersit János dr.-nak városi képviselővé történt választása ellen felebbezett. Mikor képtelen felebbezéseivel minden fórum elutasította, a közigazgatási bíróságnál élt panasszal. Ez is olyan eredménnyel járt, mint felebbezése: a közigazgatási bíróság elutasította a panaszt.

— **Birtokváltások.** Jóó János és neje Oláh Julianna megvette Gera Ferenc és neje Siket Klára 1282 népsorszámu házat 3000 kor. Sándor Agnes megvette Papp János honvédi 187 népsorszámu házat 600 kor. Kiss József megvette Brozmán And-

rás és neje Krupa Mária girizdesi kenderföldjét 1700 kor. vételárban.

— **Műkedvelői Liga-előadás.** Itt-ott azt beszélük, hogy a Liga-estély elmarad! Dehogy marad el! Sőt olyan színházi előadást fog produkálni e makói intelligens műkedvelői gárda, amilyenben a makói publikumnak ritkán volt eddig része. A próbák javában tartanak napok óta s a próbák vezetője, a szerepek, a darab betanítója, közönségünk kedvence idei szintársulatunk kitünő tagja Nagy Dezső, aki mesés ügyességgel, elevenségéggel s páratlan humorral oktatja a szereplőket. A választott szindarab: *Berczik Árpád: Nézd meg az anyját* című vígjátéka. Műkedvelők számára különösen kiváló vígjáték. A szereplők nagyrészt már ismerjük a színpadról *Draskóczy Mici, Madzsar Irma, Réthy Bella, Rostócy Mici, Boda Dezső, Galambos Emil dr., Magyar József dr., Molnár György, Póka Gyula, Tettamenti Béla.* Az előadás folyó hó 29-ikén Péter-Pál napján, szombati napon este a makói Hollóssy Kornélia színházban lesz.

— **Az időjárás.** Meteor szerint 18-ika után válik az időjárás állandó jellegűvé, melyet a 27-ike tesz ismét zivatáros-sá, amikor a jégesés is előfordulhat. Ezután már állandó meleg, száraz idő várható. Julius 11-től egész 17-ig szules, esős időjárást várhatunk. Az ezután várható meleg időt 24-ike zavarja meg, amikor helyenkint pártás jégesés is előfordulhat. Utána meleg, száraz jellegű idő lesz, amely átmeleg augusztusra is. A nyár augusztusban fejlődik ki igazán, amely az év legmelegebb hónapjának ígérkezik.

— **A tehéntartó gazdák figyelmébe.** A makói tehéntartó gazdáknak az a szokása, hogy a kora reggeli órákban teheneiket még azelőtt kiengedik, mielőtt a csordás oda érkezik. A tehének így gyakran hosszú ideig nemcsak az utcákon lehetnek, de bekeverik a gyalogjárókat is. A rendőrkapitányi hivatal most szigorú rendelkezésben tiltotta el a tehéntartó gazdákat a tehéneknek idő előtt való kiengedéséből. Akik a rendelkezésnek nem tesznek eleget, azokat szigorúan büntetik.

— **Betöréses lopás Pitvaroson.** Pár nappal ezelőtt éjnek idején ismeretlen tettesek behatoltak az ablakon *Lešťán János* pitvarosi gazdálkodó házába és onnan elvitték 10 párnát egy dunnát és 24 türlőkötőt. A csendőrség a nyomozást azonnal megindította, mely csakhamar eredményre is vezetett, mert a lopott tárgyakat *Kovács Györgyné* tyukretceében megtalálták, ki bevallotta, hogy azokat sógorának, *Kovács Pálnak* segítségével lopta el. A betörők ellen megindították az eljárást.

— **Brutális nevelő szülők.** *Cira János* ambrózfalvi szegény munkás ember a tél folyamán elvesztette feleségét, így kénytelen volt 3 éves, Ilona nevű kis leányát *Kovácsik Pál*ékhöz gondozásba adni. Tegnap az apa mikor a napszámból jött, meglátogatta kis leányát, kit igen beteg talált. Betegségének pedig az volt az oka, hogy hárman rohantak a kis leányra. *Kovácsik*, a felesége és az anyósa és elverték egyösül erővel azért mert ruháját bekeverte. A brutális nevelő szülők ellen megindították az eljárást.

— **Tűz a vidéken.** Az elmúlt éjjel még eddig ismeretlen okból kigyulladt *Parócai István* magyarbányai gazdaságának istállója is leégett. A kár 400 korona, mely biztosításból megtérül.

— **Mulatás közben.** *Szeles Imre* csanádpalotai gazdálkodó vasárnap este együtt iddoggált *Kocsis Gergely* nevű ismerősével. Mikor vége volt a mulatságnak, *Szeles Imre* nem tudta kifizetni az italt, mert eltűnt zsebéből egy darab 100 koronása. Gyauja mindjárt *Kocsisra* irányult, kit

a csendőrségen feljelentett, hol vallatóra fogták a magyart, ki mindent beismert, ezért megindították ellene az eljárást.

— **Anyakönyvi hírek.** *Elhaltak:* *Marjai Zsuzsanna* öz. Nagy Józsefné 67 éves, *Naszvagy Julianna* öz. Szőlősi Józsefné 76 éves, *Pörönyei János* 18 éves, *Balázs Rozália* 16 hónapos korában.

Milyen lesz a termés?

A földmivvelésügyi miniszterium jelentése.

Az elmúlt napokban az ország mezőgazdasági állapotáról annyira különböző jelentések érkeztek a budapesti tőzsdére, hogy ennek következtében oly gyakran változtak az árfolyamok, hogy a börzén már rég nem volt olyan izgatott üzletmenet, mint a héten. Érthető tehát, hogy a földmivvelésügyi miniszteriumnak most közzétett vetésjelentését gazda- és kereskedőkörökben régen nem várták akkora türelmetlenséggel, mint most.

A hivatalos jelentés szerint a buza 43 vármegyében jó, 20 vármegyében jöközepes és közepes, a rozs 36 vármegyében jó, 27 vármegyében jöközepes és közepes, az árpa 31 vármegyében jó, 9 vármegyében jöközepes és közepes, a zab 15 vármegyében jó, 41 vármegyében jöközepes és közepes.

A két héttel ezelőtt közzétett hivatalos kommuniké szerint a buza ötvenhárom vármegyében jó volt, tíz vármegyében jöközepes és közepes. A rozs klasszifikációja ugyanaz, mint két héttel ezelőtt volt. A legutóbbi vázlatok alkalmával a buzából való színűen 6.083 535 kataszteri holdat tesz ki a bevetett terület.

A jelentésben arról is szól a miniszterium, hogy a rozsda ez idő szerint még csak a levélzetben található, a gabona szárára jóformán még sehol sem jutott föl. Hogy a több helyen mutatkozó megdülés mennyiben lesz állandó, milyen területre terjed ki, azt ma még nem lehet megállapítani.

SZÍNHÁZ.

Nagy diákok.

Dobos László jutalomjátékául egy elég szellemes francia színműt játszottak ma este elég sikerült előadásban. Brassier szerepében a jutalmazott jó játékot nyújtott s a közönség szeretetét mutatja, hogy két szép virágcsokrot s számtalan más ajándékot kapott. Taps és kihívás is bőven kifutott részére. *Bányai, Földes, Ujj, Szigeti, U. Dinyenyés, Nagy és Aranyosiné* hozzájárultak ahhoz, hogy a kisszámu publikum sikerült összejátékot is élvezzen végig.

— **Csapodár.** *Sardon Viktor* remek vígjátéka a „Csapodár” kerül holnap, szerdán este másorra a társulat három kiváló drámai kvalitásának, *Dinyenyés Juliska, Zöldy Vilma és Thury Elemér* bucsuzójául.

Eladó ház. A róm. kath. templom átellenében levő **szent GELLÉRT-utca 7. ház eladó.** Ujszámu

Értekezni lehet a tulajdonossal: **Faragó Jánossal aradi-utca 18. u. szám. 586.**

Regény.

Szerelem a sirig

vagy (89)

Két fiatal szív szomorú végzete.

MÁSODIK RÉSZ.

I.

Ellenkezően a munkához menekült, hogy kerülje a kísértéseket. Anyjától hetenkint hosszú leveleket kapott. Egy napon gyöngéd óvatossággal ujságolta neki, hogy szóba jött a Trangy kisasszony férjhez menetele: mint mondják, egy Chambéryben megtelepült mérnökhöz megy férjhez. Nem akarván nagyon erősen rá nyomni az újat egy még alig behegedt sebére, a jó Serravalné annyira szorított tudósításában. Ez a hír azonban elég volt arra, hogy gyszabza borítsa ettől fogva a Jean lelkét és hogy elszibbassa bánatát, annál kétségbeesettebb akaratul zárkózott tanúgató magányába.

A munka a leghatalmasabb fájdalom csillapító, s ha nem is találta meg benne a szív örömeit, legalább erkölcsi lecsillapulást nyert. Egy híres ügyvéd segítde lett, rendszeren résztvevett az ügyvédi vitaestéken, gyakrabban tartott védőbeszédet s magára vonta a figyelmet szakértelemével, alapos argumentumaival és hatalmas ékes szólásaival.

A szavoyardok, amint szülőföldjükön kívül átültetődnek, előnyös átalakuláson mennek át. A természeti adományok, melyekkel lapangva fel vannak ruházva: türelem, erőlyes akarat, szilárd itélet és beható elme, egyszerre buján tenyésznek az új légkörben, hol meghonosodnak.

(Folyt. köv.)

Más vállalat miatt

az összes raktáron levő férfi és női ruhaszövetek, mosóárúk, vásznak, kanavaszok, kendők, valamint

o o o különböző o o o

rövidáru cikkek minden elfogadható árban kilesznek árusítva.

Alkalmi áruházban.

Kossuth szoborral szemben. (Ponyecz-ház.)

Kiadó föld. Dálon levő

4 fertály tanyaföldem

folyó okt. elsejétől

évi hagyma- vagy gabonatermés alá

haszonbérbe kiadó.

Értekezhetni lehet

Bereczky László

584. ref. lelkészszel.

Biztosítom

hogy nem bántja meg ha finom 14 karátos arany ékszer, zseb- és modern hárfa öt ingaórárt akar venni, vagy javíttatni ha bizalommal felkeresi

Vidor Manó

műorás és ékszerész üzletét MAKÓN, Főter. Az Otthon-kávéház mellett.

Eladó ház és szőlő.

A Batthyány-utcában levő 24 újszámu ház és ó-szentlőrincen öt fertály szőlőföld gyümölcsfákkal, azonnal eladó. — Értekezhetni lehet Sipos Istvánnal, a helyszínén.

Gyomor baj nincs többé!

A szabadalmazott **Kakukfű keserű háziszser** (elix. tum off.) néhány napi használat után teljesen megszünteti az étvágytalanságot, a hányingert, gyomoridegességet az oly gyakori gyomoriridgást, hasmenést és egyéb gyomoriridást. Hirtelen rosszullet és utazásoknál nélkülözhetetlen háziszser. Makón kapható:

SÁNDOR ZSIGMOND gyógyszer-tárában.
Egy kis üveg ára 80 fillér, nagy üveg 2 korona. — Vidékre 6 kis és 3 nagy üvegnek kevesebb nem küldetik.
Óvakodjunk az utánzatoktól! Csak akkor valódi, ha a dugón és kupakon elí x.inmar fto védjegy rajta van.

HARMONIKÁT

vehet legolcsóbban

Wagner a Hangszer-Király

országszerte elismert legolcsóbb hangszeráruházában Budapest, József-körút 15. sz. Egy 3 váltós, Orgonahangu harmonika 10 korona. Kétszóros bécsi forma. Harmonika 20 kor.-tól feljebb. Fényképes árjegyzék ingyen

Tapéták

Linoleum padlószőnyegek Linkrusztrák

a Tapéta háznál **Jerk és Schuschitz**
Wien VI., Gumpendorferstrasse 6.
Kérje ön a mi mintakönyvünket minden kárpitos és díszítőtl.

! Ritka alkalom!

A „Menyasszonyhoz“ címzett divatáru üzletben (püspökkerttel szemben) üzlet áthelyezése miatt a raktáron levő összes áruk minden elfogadható árért kilesznek árusítva!

Névjegyeket, báli meghívókat

a legmodernebb kivitelben és a legolcsóbb áron készít a Makói Független Ujság nyomdája.

Teljes szikvizgyári berendezéseket

és az összes hozzávalókat legjobb min. szállítanak.
Dr. Wagner és Társai
Egyesült Gyárak Részvénytársaság
Budapest, IX. Tinódy-utca 3. sz.
Legnagyobb győre szakmában.
Tessék I. sz. árjegyzékünket kérni és ismertetést egyéb gyártási ágazatainkról.

PÁRTOS E. ÉS TÁRSA MAKÓN.

Nyári ujdonságok verseny árai:

Lüster feióltók	II. 12. K-tól.	Női ingek	1.70 K-tól
Lüster	I. 15. - „	Háló kabátok	1.80
Delén bluzok	3. - „	Női nadrágok	1. - „
Himzett	3.90 „	Fűző védő	III. 1.20 „
Csipke	5. - „	Fűző védő	II. 2.40 „
Párnák	1.70 „	Fűző védő	I. 3. - „
Paplan lepedők	5. - „		

Szigoruan szabott árak!

Selyem, Batiszt, Schiffon és Lüster alsók!

Csecsemő kelengyék! Keresztelő párnák! Fejkötők! Pique paplanok!

Nyomdász-tanulók

felvétetnek lapunk nyomdájában.

Tubarózsa-krém és az arcról kiütést, szeplőt és májfoltot a legbiztosabban elmulaszt. 1 tégely 1 korona. Tubarózsa-hajkenőcs a haj és bajusz növést legjobban elősegíti!

1 tégely 1 korona. — Tubarózsa-hőlgypor, 1 korona. — Tubarózsa-szappan, 50 fillér.

Hajregenerátor, az őszülő hajnak visszaadja eredeti színét. — Salofor, kéz- és lábizzadást gyorsan megszüntet. 1 üveg 70 fill.

Mindenemá gyógyszerek, bel- és külföldi különlegességekből nagy raktár.

TÓTH Kochillia szőlőmoly és gyümölcs féregirtó anyag, egyszeri permetezéssel a molyt, petéit, álcáit és pilléit, azonkívül a gyümölcsösben garázdálkodó rovarokat és élősdieket tökéletesen elpusztítja!

Teljesen ÁRTALMATLAN úgy a növényzetre mint az emberi szervezetre! -- Egy adag 400 négyszögöl területű szőlő bepermetezésére elegendő.

Kapható Makón és vidékén egyedül:

JENEI SZÉKELY LAJOS gyógyszerész »Szent István«-téri gyógyszer-tárában

MAKÓN. (a róm. kath. templom mellett.)

Raktáron nem levő dolgokat meg hozatok!

Telefon-szám: 127. Telefon-szám: 127.

Saját szerkezetű láncoskutat készítése felelősséggel!

Gépek javítását, átalakítását a legmodernebb szerszámok segélyével a legpontosabban és legolcsóbb árban, kedvező fizetési feltételek mellett eszközöl:

Gulácsi János vasipartelepe és gazd. gépraktára **Makó,**
 Dessewffy-tér 31. szám. (Ludpiac.)
 Telefonszám 50. Telefonszám 50.
 347. Autogén hegesztés és vágás!

Uj kocsik nagy rakára és készítésére.

Vízvezetési kelleite és szerelések.

KINCSET ÉR a Tordy-féle
Hollandi három király tea,

mivel nemcsak hashajtó, hanem egyuttal étvágyjavító, gyomor-tisztító, emésztést elősegítő, bélműködést szabályozó, nemkülönben a legmakacsabb gyomorban is segít. Csomagja (kbl. 10 - 12-szeri használatra) 50 fillér. Mindengyógytárban kapható.

Művész

lehet bárki, ha nem egy nehezen kezelhető, hanem egy könnyen elsajátítható hangszert rendel magának

Wagner a „Hangszer Király”-tol, Budapest,
 József-körut 15. Önoktatási iskola ingyen. Gyorsjavító műhely! Kérjen nagy fényképes diszidárjegyzéket ingyen.

Tavaszi ujdonságok!

Női- és leánykabátok. Lüsster köpenyek. Izléses női kosztümök már 30 koronától feljebb. Legdivatosabb női aljak. Csipke-, selyem-, batiszt- és szövet bluzok.

Szövet- és mosható pongyolák 7 koronától feljebb. Tartós és olcsó női fehérneműek. Füzövedők. Női sapkák. Gyermekekruhák. Gyász bluzok és aljak állandó nagyraktára

KIRÁLY LAJOS

NŐI DIVATÁRUHÁZA MAKÓN.
 (Főtér.)

Kerestetik 120 korona havi fizetéssel egy

éjjeli munkás.

Három hónapig biztosítva.

Szirbik István
 köztisztasági vállalkozó.

MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG

K Ö N Y V N Y O M D A.

Készülnek :

- Rovatos iverk,
- Számlák,
- Zárszámadások,
- Üzleti kártyák,
- Árjegyzékek,
- Kereskedelmi nyomtatványok,
- Névjegyek,
- Szóró-cédulák,
- Falragaszok.

Telefon-szám: 124.

Izléses kivitelű, hibátlan, tiszta munka. Ajánlja az újabb időben a mai kor igényeinek teljesen megfelelően villanyerőre berendezett müintézetét, mely a modern technika vívmányai szerint készít a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig mindennemű nyomtatványokat.

Magyar gyártmányu papiros-raatár!

A MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG

P O L I T I K A I N A P I L A P

Készülnek :

- Irodalmi művek,
- Folyóiratok,
- Hirlapok,
- Doktori értekezések,
- Iskolai értesítők,
- Körlevelek,
- Meghívók,
- Táncrendek,
- Levélfek.

Telefon-szám: 124.

kiadóhivatala a legjutányosabb áron vesz fel hirdetéseket.

SÁNDOR ZSIGMOND

»Isteni gondviselés« gyógyszerháza

MAKÓN, Szegedi-utca.

„Sándor-féle Ibolya-crém.“ Főülmulhatatlan szer az arc és kéz ápolására. Pár napi használat után a bőrt oly meglepően szépé változtatja, hogy ennek hatását mindenki csodálja. Eltávolítja az arcról mindennemű pattanást, bőrtkát, szeplőt, májfoltot és a bőrnek fehér és üde színt kölcsönöz. Ára: 1 kor.

„Sándor-féle Ibolya-szappan.“ Teljesen lugmentes, semminemű maró anyagot nem tartalmaz és kitűnő illatu. Az Ibolya-crém hatását tetemesen elősegíti. Ára: 70 fill.

„Sándor-féle Ibolya-pouder.“ A legjobb és legártalmatlanabb ápoló szer. Ára: 1 kor.

„Sándor-féle Ibolya-mosdó víz.“ Ára: 1 kor.

„Sándor-féle szájviz.“ Meggátolja a fogak lazulását és fogkő képződést, üdítőleg hat a szájizre, eltávolítja az étel és az odvas fogak által okozott szájszagot. Ára: kis üveg 80 fill., nagyobb üveg 1 kor. 40 fill.

„Sándor-féle hajszesz.“ Kitűnő összetételénél fogva megszünteti a korpaképződést, hajhullást, megóvja a haját mindenféle betegségtől és a hajgyökereket megerősíti. Egy üveg ára 1 kor. 20 fill.

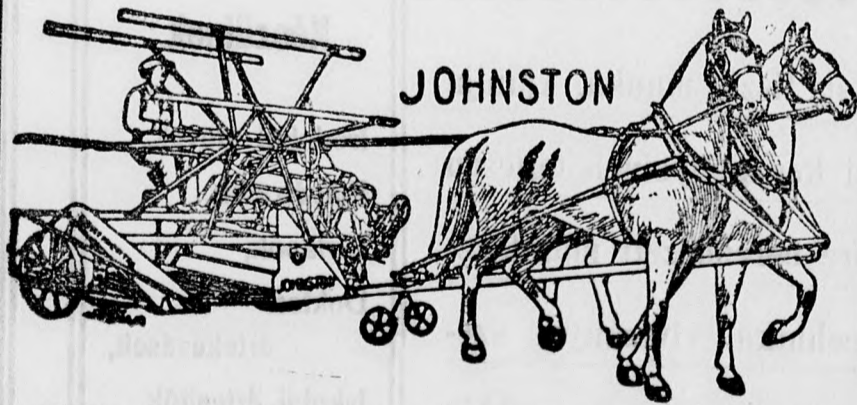
Raktáron tartom az összes gyógy- és pipere különlegességeket, különböző gyógyborokat, az összes kötszereket, betegápolási cikkeket. Francia illatszerek és az összes drogéria cikkek kaphatók.

„Cimexin“ poloskairtó, nagy üveg 2 kor., próba-üveg 60 fill., hozzávaló fecskendő 40 fill.

Ujonnan megnyilt

mezőgazdasági gépraktáramban **Makón**, (a Kálvária-utcában, az új kórház-
szemben) állandóan raktáron tartom az **Bächer-féle** eredeti egyes és kétvasú acél ekéket, kapákat és minden a talajműveléshez szükséges eszközöket. Az ekék fejei acélból készülnek s így törhetetlenek, a kormányok pedig páncéllemezből készülnek s így a föld nem tapad (ragad) rájuk. Állandóan raktáron tartom továbbá, az **Melichár-féle Unicum-Drill** sorvető és **IMPERATOR** eredeti

műtrágya és magvető gépeket, melyek miután sorbavetnek és sorbátrágyáznak, utolérhetetlen tökéletességüknek fogva ezideig páratlanul állanak e téren s már is nagy keresletnek örvendenek. Az eredeti **Johnston-féle**, 1912. évi **Nagy ujdonság!** egyszerűsített, ezidő szerint a legcél-
szerűbb, tökéletes kéveköttető-aratógép, mely Makón és környékén több mint 200 gazdánál működik.

Fontos! Az aratógépek részei nálam egész éven át bármikor kaphatók s így a legsürgősebb munkaidőben se történhetik az aratásnál semmi fennakadás! Mindenféle gépek azonnali javítását a legszolidabb áron elvállalom s jótállás mellett teljesítem. Manilla kéveköttető-zsineg nálam gyári áron kapható. Legújabb! Léghűtéses (vízhűtés nélküli) legújabb motor. Egyszerű, veszély nélküli s bárki által könnyen kezelhető. Rendkívül olcsó üzem! Elsőrendű tiszta gépolaj, folyton raktáron.

Bächer Rudolf
ekegyárának

Melichár Ferenc
vetőgép-gyárosnak

kerületi képviselője
Makó és vidékén

LIPTÁK BÉLA

Kálvária-utca, újkórházzal szemben.

Telefon-szám 126.

Uj férfi szabó-üzlet megnyitás!

Van szerencsém tisztelettel tudatni a helyi és vidéki uri közönséggel, hogy a Csala-féle házban (Püspökház mellett)

uri- és magyarszabó üzletet nyitottam.

Raktáron tartom a legújabb divatu

angol, francia, brüni és hazai szöveteket.

A legújabb, legdivatosabb szabás szerint készítik minden uri- és magyar ruhát. — Egyuttal előre is biztosítom a nagyérdemű uri közönséget, hogy úgy szabászatommal, mint legjobb minőségű szöveteimmel s üzletemből kikerült ruháimmal, legfőbb törekvésem lesz, hogy a mélyen tisztelt közönség minden tekintetben meglegyen elégedve. — A n. é. közönség szives pártfogását kéri

Kecskeméti Mihály

férfi-szabó Makón. Kossuth-utca, (Csala-féle ház.)

Figyelem! Legújabb!

Világhírű eredeti Helical Premier Alfa Hellias és Humbert kerékpárokat, vörös és szürke hegyi gummikát, acetylen lámpákat, csengettyüket és mindenemű kerékpár-alkatrészeket legolcsóbb árban és kedvező fizetési feltételek mellett szállit

Glück Samu gépraktára Makó.

Biztos sikert érhet el, aki venni, bérelni, eladni, bérbeadni, bármit ismertté tenni vagy értékesíteni akar a **Makói Független Ujság** hirdetései útján.
Rikkancsok felvételnek a kiadóhivatalban.

A gazdaközönség figyelmébe!

Értesitem a tisztelt gazdaközönséget, hogy a világhírű eredeti **Cormick**-féle kéveköttető aratógépek állandóan raktáron vannak és ezeket, valamint az eredeti **Standard** védjegyű **Manilla-zsineget**, **Fükaszálógépeket**, **lógereblyéket**, **tárcás boronákat**, négyzetben ültető **Kukorica-vetőgépeket** és eredeti

Sack Rudolf-féle

bekötött zsák védjegyű tükrörcél ekéket a legolcsóbb árban és kedvező fizetési feltételek mellett szállit

Glück Samu gépraktáros.